

только традиционные методы анализа, которые не позволяют учесть все многообразие факторов, но и решать различные задачи при помощи интеллектуальной компьютерной поддержки, ориентированной на автоматическое приобретение знаний на основе выявления скрытых закономерностей.

УДК 657.01

Д.О. Серіков, канд. екон. наук, доц. (*ХНЕУ ім. С. Кузнеця, Харків*)
В.Б. Співак (*ХНЕУ ім. С. Кузнеця, Харків*)

ВІДПОВІДНІСТЬ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА МСБО І ЗА НАЦІОНАЛЬНИМИ СТАНДАРТАМИ

Сьогодні фінансова звітність в Україні є елементом інфраструктури ринкової економіки і засобом комунікації. Цьому сприяють наступні причини: створення спільних підприємств; вихід українських підприємств на світовий ринок; розширення зовнішньоекономічних зв'язків підприємств; міжнародна інтеграція України у сфері економіки. Перехід підприємств України на міжнародні стандарти фінансової звітності є вимогою часу, ринкової системи господарювання й зумовлена необхідністю виконання договірних зобов'язань України щодо подальшої інтеграції в Європейський Союз. Застосування норм, прописаних Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку (МСБО) та Міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ), дають змогу формувати звітність, яка буде містити релевантну, зрозумілу та правдиву інформацію. Отже для вітчизняних суб'єктів господарювання ведення обліку та складання звітності за міжнародними стандартами стає об'єктивною необхідністю.

Гармонізація обліку та фінансової звітності у бюджетних установах передбачає застосування єдиних вимог та норм, які стосуються ведення бухгалтерського обліку та податкової звітності, використання єдиного набору стандартів, які регулюють облікову інформацію, а також відображення облікової події у звітності [3].

Гармонізація обліку та фінансової звітності дасть змогу не розробляти національні положення й стандарти для кожної країни окремо, а використовувати міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності [1].

Процес гармонізації бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні пов'язаний з певними проблемами.

По-перше, стандарти не можуть «працювати» самостійно, адже успіх застосування МСБО та МСФЗ залежить передусім від економічного середовища, наявності національної інфраструктури їх існування. Хоча міжнародні стандарти фінансової звітності – це високоякісний інтелектуальний продукт, повною мірою вони працюють тільки в певних економічних реаліях. Тому необхідно поступово працювати над поліпшенням економічних умов в Україні [4].

По-друге, застосування МСФЗ пов'язане з людським фактором. Міжнародні стандарти встановлюють загальні принципи формування показників звітності. Всі ситуації не можна викласти в стандартах, чим зумовлено застосування професійного бухгалтерського судження під час складання фінансової звітності.

По-третє, в Україні відсутні структури, які повинні активно взаємодіяти з Комітетом з міжнародних стандартів для вирішення технічних аспектів застосування МСФЗ (переклад останніх версій МСФЗ, дискусійних паперів, проектів, участь в обговоренні проектів тощо) [6].

Нині в Україні передбачається вжиття заходів щодо використання МСБО та МСФЗ. Для більш ефективного вжиття цих заходів можна запропонувати [2]:

- формування законодавчих, організаційних та необхідних теоретичних передумов для того, щоб суб'єкти господарювання могли безперешкодно складати фінансову звітність відповідно до вимог МСБО;

- створення ресурсу, на якому постійно будуть оновлюватися відповідно до змін законодавства міжнародні стандарти для того, щоб сприяти створенню умов для вільного доступу до інформації;

- стабільне підвищення рівня кваліфікації бухгалтерів та забезпечення високого рівня фахівців, які складають фінансову звітність; при цьому база навчання та перепідготовки завжди має бути відповідною чинним МСБО;

- співвіднесення національної нормативної та правової бази щодо обліку до міжнародних стандартів;

- поліпшення системи державного регулювання у сферах бухгалтерського обліку;

- введення та затвердження на державному рівні відповідних ПСБО.

За результатами проведеного авторами порівняльного аналізу складання та подання фінансової звітності згідно з МСФЗ та П(С)БО було виявлено низку відмінностей: згідно з МСБО 1 підприємства заохочуються до подання фінансового огляду, складеного керівництвом, який містить опис і пояснення основних рис результатів діяльності підприємства та його фінансового становища, а також виклад основних невизначеностей. Слід зауважити, що у П(С)БО подібного фінансового

огляду як додаткового звіту не передбачено; структурно МСБО 1 включає положення, які визначають методологічні засади формування та подання інформації в усіх компонентах фінансової звітності.

Окрім П(С)БО 1 [5], в Україні такі засади викладено ще у чотирьох стандартах: П(С)БО 2 "Баланс", П(С)БО 3 "Звіт про фінансові результати", П(С)БО 4 "Звіт про рух грошових коштів" та П(С)БО 5 "Звіт про власний капітал". Аналогічних МСБО чи МСФЗ немає. На відміну від МСБО 1, перелічені П(С)БО надають детальний опис та характеристику кожної окремої статті, що спрощує методику складання форм фінансової звітності; на відміну від МСБО 1, у П(С)БО 1 чітко визначено якісні характеристики та принципи підготовки фінансової звітності. Це означає, що вони відсутні у МСБО 1, проте непослідовність викладення ускладнює їх розуміння та сприйняття; у МСБО 1 детально визначено перелік користувачів фінансової звітності та їх інформаційні потреби, тоді як П(С)БО 1 дає визначення користувачів без класифікації за певними групами.

У цілому між цими стандартами більше схожості, ніж відмінностей, оскільки П(С)БО в Україні розроблялися відповідно до МСФЗ. Порівняльний аналіз нормативної бази бухгалтерського обліку і формування фінансової звітності за національними та міжнародними стандартами дає підстави стверджувати, що між ними існує певна узгодженість, яка полягає в тому, що окремі стандарти мають однакову мету, призначення, спільні назви [2].

Інформаційні джерела:

1. Розпорядження про схвалення Стратегії застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/Laws/show/911-2007-%D1%80> (дата звернення 2.04.21).

2. Річна фінзвітність: посібник для бухгалтерів-практиків: збірник систематизованого законодавства / укл. І.О. Назарбаєва, О.Б. Кушина; засн. ПрАТ "Бліц-Інформ". Київ: Бліц-Інформ, 2014. Вип.12 192 с.

3. Шигун М. Стандартизація бухгалтерського обліку в системі прийняття управлінських рішень. URL: <http://eztuir.ztu.edu.ua/1924/1/26.pdf> (дата звернення 2.04.21)..

4. Муравйов В. Зближення законодавства України з правом Європейського Союзу: сучасний стан та перспективи. *Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка*. 2007. № 35–36. С. 47–49.